

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie  
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

# INFORMACJA O ZAWODZIE

## Kierownik gospodarstwa sadowniczego (611201)



**Sadownicy**

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie  
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

# INFORMACJA O ZAWODZIE

## Kierownik gospodarstwa sadowniczego (611201)

**Sadownicy**

**Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy**

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

**Partnerzy projektu INFODORADCA+:**

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

**INFORMACJA O ZAWODZIE**

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego (611201)**

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

**Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.**

ISBN 978-83-7789-495-8 [582]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://www.flickr.com/photos/applesnpearsau/22483021046>  
[dostęp: 31.10.2018].



## SPIS TREŚCI

|                                                                                                                             |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU .....</b>                                                                                 | <b>3</b>  |
| 1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....                                                       | 3         |
| 1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....                                                                                           | 3         |
| 1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD .....                                                                   | 3         |
| 1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący .....                                                              | 3         |
| <b>2. OPIS ZAWODU .....</b>                                                                                                 | <b>4</b>  |
| 2.1. Synteza zawodu .....                                                                                                   | 4         |
| 2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania .....                                                                             | 4         |
| 2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....                        | 5         |
| 2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....                                                                              | 6         |
| 2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....     | 8         |
| 2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji .....                                                | 8         |
| 2.7. Zawody pokrewne .....                                                                                                  | 9         |
| <b>3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE .....</b>                                                                     | <b>9</b>  |
| 3.1. Zadania zawodowe .....                                                                                                 | 9         |
| 3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Zarządzanie gospodarstwem sadowniczym .....                                                  | 10        |
| 3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Planowanie i nadzorowanie upraw roślin sadowniczych .....                                    | 11        |
| 3.4. Kompetencje społeczne.....                                                                                             | 13        |
| 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....                                                                          | 13        |
| 3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji..... | 14        |
| <b>4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....</b>                           | <b>14</b> |
| 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie .....                                                                             | 14        |
| 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu .....                      | 15        |
| 4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów .....                                                          | 17        |
| 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....                                                         | 17        |
| <b>5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) .....</b>            | <b>17</b> |
| <b>6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE .....</b>                                                                    | <b>18</b> |
| <b>7. SŁOWNIK POJĘĆ .....</b>                                                                                               | <b>19</b> |
| 7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) .....                                               | 19        |
| 7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) .....                                                              | 21        |

## 1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

### 1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Kierownik gospodarstwa sadowniczego 611201

### 1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Plantator.
- Rolnik produkcji sadowniczej.
- Sadownik.
- Sadownik drzew owocowych.
- Sadownik krzewów owocowych.
- Sadownik uprawy wielokierunkowej.

### 1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 6112 Tree and shrub crop growers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

### 1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

#### Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

#### Autorzy i eksperci opiniujący

##### *Zespół Ekspercki:*

- Beata Kowalczyk – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Marcin Mirosław – indywidualne gospodarstwo rolne, Bełżyce.
- Magdalena Rydzowska-Dolatowska – indywidualne gospodarstwo rolne, Knopki.

##### *Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:*

- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

**Recenzenci:**

- Dariusz Fularski – Fularski-Zawichost, Zawichost.
- Krzysztof Skierkowski – indywidualne gospodarstwo rolne, Żmijewo Kuce.

**Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:**

- Rafał Kozik – Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 33 w Krakowie, Kraków.
- Magdalena Popik – Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Ustrzykach Dolnych, Ustrzyki Dolne.

**Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.**

**WAŻNE:**

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

## 2. OPIS ZAWODU

### 2.1. Synteza zawodu

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** planuje, koordynuje i kieruje działalnością gospodarstwa sadowniczego<sup>3</sup> oraz nadzoruje wykonywanie prac związanych z uprawą drzew i krzewów owocowych<sup>19</sup> w celu wyprodukowania owoców na sprzedaż. W szczególności jest odpowiedzialny za opracowanie budżetu oraz celów biznesowych gospodarstwa, a także ich realizację poprzez zarządzanie pracą podległych pracowników.

### 2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

**Opis pracy**

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** planuje, kieruje, nadzoruje i zarządza działalnością gospodarstwa sadowniczego w celu realizacji założonego planu biznesowego, regularnej produkcji i hurtowej sprzedaży określonych produktów sadowniczych (drzew i krzewów owocowych). Kierownik gospodarstwa sadowniczego obserwuje sytuację na rynku produktów rolnych i na podstawie zebranych danych określa ilość i rodzaj upraw sadowniczych, potrzebny sprzęt, rodzaj sadzonek, nawozów itp., a także szacuje budżet potrzebny do realizacji tego planu. Ponadto zatrudnia pracowników, planuje inwestycje zakupu ziemi oraz istniejącego sprzętu, maszyn rolniczych<sup>9</sup> i budynków gospodarczych. Jest też odpowiedzialny za tworzenie raportów z działalności gospodarstwa. Kierownik gospodarstwa sadowniczego wykonuje również pracę związane z uprawą, pielęgnacją, zbiorem, przechowywaniem i przygotowaniem do sprzedaży owoców.

Kierownik gospodarstwa sadowniczego jest odpowiedzialny za koordynację i nadzór prac związanych z realizacją założonego biznes planu, które wykonują osoby zatrudnione w gospodarstwie sadowniczym. Do czynności tych należą w szczególności: przygotowanie gleby, siew, sadzenie, opryskiwanie, nawożenie i zbiory plodów rolnych<sup>16</sup>, a także przechowywanie i przeprowadzanie częściowego przetwarzania produktów rolnych. Kierownik gospodarstwa sadowniczego zarządza pracą podległych pracowników w taki sposób, aby uzyskać wysokiej jakości produkty, którymi będzie mógł konkurować na rynku produktów rolnych. Zarządzanie pracą podległych pracowników polega przede wszystkim na odpowiednim motywowaniu, sprawnej komunikacji i efektywnym rozdzielaniu zadań. Trzeci obszar pracy kierownika gospodarstwa sadowniczego obejmuje działalność handlową, to znaczy kontakty z istniejącymi kontrahentami oraz poszukiwanie nowych rynków zbytu.

**WAŻNE:**

Możliwość realizacji założonych przez **kierownika gospodarstwa sadowniczego** celów biznesowych tego gospodarstwa zależy od koniunktury na lokalnym i światowych rynkach zbytu, europejskich oraz krajowych regulacji prawnych, stosunków międzynarodowych między krajem produkcji a krajami, z którymi prowadzona jest wymiana handlowa, a także od warunków klimatycznych (np. suche i gorące lato może mieć negatywny wpływ na ilość i jakość zbiorów).

**Sposoby wykonywania pracy**

Pracownik w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- monitorowaniu sytuacji i warunków na rynku owoców,
- tworzeniu biznes planu, budżetu gospodarstwa i raportów z jego działalności,
- określaniu rodzaju i ilości plonów, jakie mają być zasadzone,
- planowaniu i koordynowaniu produkcji zgodnie z przyjętym biznesplanem,
- kupowaniu ziaren, sadzonek, bulw oraz nawozów naturalnych<sup>12</sup> i sztucznych<sup>13</sup>,
- inwestowaniu w zakup ziemi i utrzymaniu gleby w dobrym stanie,
- przygotowaniu ziemi pod uprawy, sadzeniu drzew,
- nadzorowaniu upraw i zbiorów różnych upraw,
- dbaniu o utrzymanie budynków gospodarczych, maszyn i urządzeń w dobrym stanie technicznym,
- produkowaniu i przechowywaniu sadzonek, cebulek oraz nasion,
- dostarczaniu produktów rolniczych na rynek produktów spożywczych,
- zarządzaniu pracą zatrudnionych w gospodarstwie osób, w tym przyuczaniu ich do wykonywania czynności związanych z uprawą i zbiorem owoców.

*Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.*

**2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)**

**Warunki pracy**

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** pracuje w gospodarstwie sadowniczym, gdzie z reguły mieści się też jego biuro. Część swojej pracy wykonuje w biurze, a część poza nim, na terenie gospodarstwa, bezpośrednio nadzorując uprawy sadownicze, a także poza gospodarstwem, gdy udaje się na spotkania handlowe z kontrahentami.

*Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.*

**Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy**

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- komputer z typowym oprogramowaniem biurowym,
- oprogramowanie do przeglądania zasobów internetu, wysyłania i odbierania poczty elektronicznej,
- komunikatory umożliwiające prowadzenie spotkań on-line,
- drukarki, skanery, telefon itp. typowe urządzenia biurowe,
- samochód służbowy,
- traktory rolnicze i sadownicze,
- sprzęt do transportu płodów rolnych, np. przyczepy,
- narzędzia i maszyny do uprawy gleby, takie jak np. pług, agregaty uprawowe, glebogryzarka<sup>1</sup>,
- narzędzia i maszyny do wykonywania prac pielęgnacyjnych w uprawach sadowniczych, np. pielniki<sup>15</sup> czy opryskiwacze sadownicze,

- narzędzia i maszyny do zbioru owoców, np. otrząsacze do owoców i kombajny do zbioru owoców,
- narzędzia ręczne, np. sekatory, piły, drabiny, sanki sadownicze, obieraki do owoców itp.

### **Organizacja pracy**

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** indywidualnie tworzy biznesplan i budżet przedsiębiorstwa, który następnie jest realizowany we współpracy z podległymi pracownikami. Pracuje ponad standardowe 8 godzin, szczególnie w okresie wegetacyjnym<sup>14</sup>, w sezonie sadzenia i zbioru plonów (okres: wiosna-jesień). W dużej mierze czas pracy zależy jest więc od wielkości gospodarstwa, sezonu, a także ilości i rodzaju zadań, które wykonuje pracownik w tym zawodzie. Ponadto do zadań kierownika gospodarstwa sadowniczego należy nadzór pracy wykonywanej przez podległych mu pracowników, co również może wydłużać jego czas pracy. Ze względu na pełnioną funkcję w naturę zawodu wpisane są także wyjazdy służbowe oraz kontakty z ludźmi (np. podczas negocjowania warunków handlowych z dostawcami, odbiorcami produktów czy udziału w różnego rodzaju targach itp.).

### **Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka**

Praca w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** wiąże się z pracą przy komputerze, co może powodować np. dolegliwości ze strony układu mięśniowo-szkieletowego (ból pleców, drętwienie karku), choroby oczu.

Ze względu na stres i intensywność wykonywanej pracy, najlepiej w tym zawodzie sprawdzają się osoby nie mające problemów zdrowotnych takich, jak choroby serca czy nadciśnienie. Ponadto częste podróże samochodowe narażają osobę pracującą w tym zawodzie na wypadki drogowe oraz komunikacyjne. Z kolei kontakt ze środkami ochrony roślin oraz pyłkami drzew może wywoływać alergie bądź choroby skóry.

#### **WAŻNE:**

W zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** na szczególne zagrożenia narażone są osoby ze skłonnością do alergii, gdyż osoby pracujące w tym zawodzie mają kontakt z różnego rodzaju środkami ochrony roślin wykorzystywanymi w sadownictwie, jak również pyłkami traw i uprawianych roślin.

## **2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne**

### **Wymagania psychofizyczne**

Dla pracownika wykonującego zawód **kierownik gospodarstwa sadowniczego** ważne są:

#### **w kategorii wymagań fizycznych**

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządów równowagi;

#### **w kategorii sprawności sensomotorycznych**

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- widzenie stereoskopowe (widzenie głębi umożliwiające ocenę odległości),
- zmysł równowagi,
- zręczność rąk i palców,
- spostrzegawczość,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia kierownicze i organizacyjne,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów mających zastosowanie w sadownictwie,
- zdolność do zarządzania czasem,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność skutecznego przekonywania,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- współdziałanie i współpraca w zespole,
- zdolność rozgraniczania pracy zawodowej od życia prywatnego;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- gotowość do pracy w różnych warunkach środowiskowych,
- odpowiedzialność proekologiczna,
- radzenie sobie ze stresem,
- odpowiedzialność za innych,
- dyspozycyjność,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek psychiczny,
- rzetelność,
- dbałość o jakość pracy,
- dążenie do osiągnięcia celów,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

*Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.*

**Wymagania zdrowotne**

W zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** powinna pracować osoba sprawna fizycznie, ponieważ praca ta wymaga dużej mobilności i przemieszczania się po terenie gospodarstwa sadowniczego.

W zawodzie nie mogą pracować osoby z alergią kontaktową oraz alergią wziewną na związki chemiczne stosowane do nawożenia i oprysków oraz z chorobami skóry rąk. Ponadto osoba wykonująca ten zawód powinna być odporna na stres związany z koniecznością podejmowania decyzji pod presją czasu, związanych ze zmiennymi warunkami pogodowymi czy klęskami żywiołowymi (np. susza, powódzie, pożary itp.), co może sprzyjać rozwojowi chorób psychosomatycznych (silny stres). Dlatego też pracy tej powinna unikać osoba cierpiąca na nadciśnienie tętnicze i choroby serca.

**WAŻNE:**

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

*Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.*

## 2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

### *Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie*

Do podjęcia pracy w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** preferowane jest (dla młodzieży) wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodzie pokrewnym rolnik, branżowej szkoły II stopnia o profilu rolniczym lub technikum w zawodzie pokrewnym technik rolnik lub ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji RL.03 Prowadzenie produkcji rolniczej, przewidzianej dla zawodu rolnik lub w zakresie kwalifikacji RL.16 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej, przewidzianej dla zawodu technik rolnik.

Pracę w zawodzie kierownik gospodarstwa sadowniczego może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy.

W zawodzie mogą pracować także osoby z wykształceniem średnim technicznym lub wyższym uzyskanym na kierunkach związanych z rolnictwem.

### *Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie*

Do wykonywania zawodu **kierownik gospodarstwa sadowniczego** nie są wymagane tytuły zawodowe, kwalifikacje czy uprawnienia zawodowe. Jednak pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby legitymujące się dyplomem potwierdzającym kwalifikację RL.03 Prowadzenie produkcji rolniczej, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym rolnik lub kwalifikację RL.16 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym technik rolnik, uzyskanym po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Cenione jest również posiadanie:

- suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- udokumentowanego doświadczenia zawodowego w dziedzinie produkcji rolniczej i sadowniczej, potwierdzającego umiejętności praktyczne w tym zakresie.

Do wykonywania tego zawodu przydatne jest również posiadanie prawa jazdy kategorii B, C, oraz C+E.

**Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.**

## 2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

### *Możliwości rozwoju zawodowego i awansu*

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** może:

- w miarę nabywania doświadczenia, podejmować pracę na stanowisku kierownika gospodarstwa w dużych przedsiębiorstwach sadowniczych,
- podejmować pracę na stanowiskach kierowniczych w przedsiębiorstwach z sektora przetwórstwa spożywczego i przejść ścieżkę awansu właściwą dla danej firmy od kierownika działu produkcyjnego czy też działu sprzedaży do dyrektora przedsiębiorstwa,
- rozszerzać swoją wiedzę oraz kompetencje zawodowe uczestnicząc w szkoleniach organizowanych w przedsiębiorstwie, przez stowarzyszenia oraz inne organizacje branżowe i awansować na dyrektora gospodarstwa sadowniczego, który zarządza kompleksowo całym gospodarstwem,

- jeżeli posiada wykształcenie średnie i zdany egzamin maturalny, dalej kształcić się na studiach wyższych lub podyplomowych na kierunkach związanych z zarządzaniem i sadownictwem.

Od roku szkolnego 2020/2021 będzie istniała możliwość rozwoju zawodowego (dla absolwentów szkoły branżowej I stopnia w zawodzie rolnik) w ramach kształcenia w szkole branżowej II stopnia, w zawodzie pokrewnym technik rolnik, z wyodrębnioną kwalifikacją: RL.16 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej.

Pracownik w tym zawodzie może także założyć własne gospodarstwo sadownicze.

### **Możliwości potwierdzania kompetencji**

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** nie ma możliwości bezpośredniego potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Możliwe jest potwierdzanie kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu kierownik gospodarstwa sadowniczego w zawodach pokrewnych rolnik oraz technik rolnik, przystępując do egzaminu (także w trybie eksternistycznym) przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną, potwierdzającego kwalifikacje:

- RL.03 Prowadzenie produkcji rolniczej, właściwą dla zawodu szkolnego (pokrewnego) rolnik oraz
- RL.16 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej, właściwą dla zawodu szkolnego (pokrewnego) technik rolnik.

**Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>**

## **2.7. Zawody pokrewne**

Osoba zatrudniona w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

| Nazwa zawodu pokrewnego<br>zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności | Kod zawodu |
|--------------------------------------------------------------------------|------------|
| Inżynier ogrodnictwa                                                     | 213204     |
| Inżynier rolnictwa                                                       | 213205     |
| Technik ogrodnik <sup>s</sup>                                            | 314205     |
| Technik rolnik <sup>s</sup>                                              | 314207     |
| Technik technologii żywności - przetwórstwo owocowo-warzywne             | 314413     |
| Kierownik gospodarstwa ogrodniczego                                      | 611302     |
| Kierownik gospodarstwa upraw mieszanych                                  | 611401     |

## **3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE**

### **3.1. Zadania zawodowe**

Pracownik w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Sporządzanie planów produkcji oraz budżetu gospodarstwa sadowniczego.
- Z2 Planowanie i zarządzanie wykorzystaniem środków i zasobów gospodarstwa sadowniczego oraz prowadzenie dokumentacji, zapisków i kalkulacji produkcji sadowniczej.
- Z3 Negocjowanie i zawieranie umów z dostawcami oraz z odbiorcami produkcji sadowniczej.
- Z4 Zarządzanie zasobami ludzkimi<sup>20</sup> gospodarstwa sadowniczego.

- Z5 Nadzorowanie przestrzegania przez pracowników gospodarstwa sadowniczego przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz HACCP<sup>4</sup>.
- Z6 Planowanie rodzaju oraz wielkości produkcji, a także procesu produkcji rolniczej z uwzględnieniem przydatności gleb i klimatu.
- Z7 Planowanie i nadzorowanie przygotowania gleby pod uprawy.
- Z8 Planowanie i realizowanie zakupu sadzonek, sprzętu, maszyn rolniczych oraz potrzebnych materiałów.
- Z9 Planowanie i nadzorowanie zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych w uprawach sadowniczych.
- Z10 Koordynowanie zbioru oraz zapewnianie odpowiednich warunków przechowywania plonów do czasu ich sprzedaży oraz przygotowywanie plonów do sprzedaży.

### 3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Zarządzanie gospodarstwem sadowniczym

**Kompetencja zawodowa Kz1: Zarządzanie gospodarstwem sadowniczym** obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

| <b>Z1 Sporządzanie planów produkcji oraz budżetu gospodarstwa sadowniczego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>WIEDZA – zna i rozumie:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Metody analizy otoczenia, w którym działa gospodarstwo sadownicze;</li> <li>• Trendy w gospodarce sadowniczej;</li> <li>• Zasady prowadzenia dokumentacji zgodnie z wymogami Unii Europejskiej;</li> <li>• Akty prawne odnoszące się do przedmiotu prowadzonej działalności (ustawy, rozporządzenia, przepisy międzynarodowe).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Analizować właściwości otoczenia, w którym funkcjonuje gospodarstwo;</li> <li>• Interpretować dane ekonomiczne (trendy w gospodarce sadowniczej), wyciągać wnioski i przekładać je na działania;</li> <li>• Dokumentować uprawy polowe zgodnie z wymogami Unii Europejskiej;</li> <li>• Dostosować działania operacyjne gospodarstwa do zmieniających się przepisów prawnych i sytuacji geopolitycznej.</li> </ul> |

| <b>Z2 Planowanie i zarządzanie wykorzystaniem środków i zasobów gospodarstwa sadowniczego oraz prowadzenie dokumentacji, zapisków i kalkulacji produkcji sadowniczej</b>                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>WIEDZA – zna i rozumie:</b>                                                                                                                                                                                                                      | <b>UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rodzaje i zasady sporządzania analiz;</li> <li>• Klasyfikację i rodzaje wskaźników dotyczących procesu produkcji i sprzedaży w ogrodnictwie;</li> <li>• Zasady dokumentacji produkcji żywności.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Sporządzać analizy jakościowe i ilościowe dotyczące procesu produkcji ogrodniczej i sprzedaży, które pozwolą na porównanie planów z wynikami;</li> <li>• Interpretować kluczowe wskaźniki dotyczące procesu produkcji ogrodniczej i sprzedaży produktów ogrodniczych;</li> <li>• Dokumentować proces produkcji żywności.</li> </ul> |

| <b>Z3 Negocjowanie i zawieranie umów z dostawcami oraz z odbiorcami produkcji sadowniczej</b>                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>WIEDZA – zna i rozumie:</b>                                                                                                                                                                                                                                | <b>UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:</b>                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zasady i techniki prowadzenia negocjacji;</li> <li>• Pozycję gospodarstwa na rynku;</li> <li>• Plan rozwoju gospodarstwa;</li> <li>• Zasady marketingu;</li> <li>• Rolę czynników kulturowych w budowaniu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Korzystać z zasad i technik prowadzenia negocjacji;</li> <li>• Oceniać pozycję gospodarstwa na rynku;</li> <li>• Przygotowywać plan rozwoju gospodarstwa;</li> <li>• Tworzyć i realizować strategię sprzedaży</li> </ul> |

|                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| relacji z dostawcami, zwłaszcza w globalnej gospodarce. | <ul style="list-style-type: none"> <li>owoców we współpracy z działem marketingu;</li> <li>Pozyskiwać informacje niezbędne do wykonania prognoz dotyczących zmian w otoczeniu biznesowym (globalnej gospodarce), mogących wpłynąć na osiągnięte wyniki sprzedaży, na skuteczność realizowania celów jakościowych, kosztowych, czasowych.</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Z4 Zarządzanie zasobami ludzkimi gospodarstwa sadowniczego

| WIEDZA – zna i rozumie:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Zasady procesu rekrutacyjnego;</li> <li>Systemy motywacji pracowników;</li> <li>Zasady doboru szkoleń;</li> <li>Zasady przeprowadzania ocen okresowych;</li> <li>Zasady przydzielania zadań i celów poszczególnym pracownikom;</li> <li>Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, zasady ochrony przeciwpożarowej oraz procedury i regulaminy wewnętrzne gospodarstwa;</li> <li>Wymagania dotyczące ochrony danych osobowych.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Oceniać zapotrzebowanie na pracowników;</li> <li>Stosować różne techniki motywacji;</li> <li>Dobierać rodzaje i zakres szkoleń dla pracowników, aby umożliwić im rozwój zawodowy;</li> <li>Oceniać pracowników;</li> <li>Delegować zadania, dostosowane do umiejętności pracowników i ich funkcji;</li> <li>Przestrzegać zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz wewnętrznych regulaminów gospodarstwa;</li> <li>Przestrzegać wymagań ustawowych dotyczących ochrony danych osobowych.</li> </ul> |

#### Z5 Nadzorowanie przestrzegania przez pracowników gospodarstwa sadowniczego przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz HACCP

| WIEDZA – zna i rozumie:                                                                                                                                                                                                                                                                                          | UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Zasady i przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska w zakresie zarządzania gospodarstwem sadowniczym;</li> <li>Zasady etycznej i ekologicznej uprawy;</li> <li>System bezpieczeństwa żywności HACCP.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Przestrzegać zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ergonomii oraz ochrony środowiska w zakresie planowania produkcji sadowniczej;</li> <li>Stosować zasady etycznego prowadzenia gospodarstwa sadowniczego;</li> <li>Przestrzegać zasad systemu bezpieczeństwa HACCP.</li> </ul> |

### 3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Planowanie i nadzorowanie upraw roślin sadowniczych

Kompetencja zawodowa Kz2: Planowanie i nadzorowanie upraw roślin sadowniczych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, Z8, Z9, Z10, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

#### Z6 Planowanie rodzaju oraz wielkości produkcji, a także procesu produkcji rolniczej z uwzględnieniem przydatności gleb i klimatu

| WIEDZA – zna i rozumie:                                                                                                                                                                                                    | UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Specyfikę regionu, w którym działa firma i charakterystyczne dla tego regionu produkty;</li> <li>Potrzeby i upodobania klientów na lokalnym rynku produktów spożywczych;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Dobierać uprawy roślin sadowniczych do warunków klimatyczno-glebowych gospodarstwa znajdującego się w danym regionie;</li> <li>Dostosowywać rodzaj uprawy do potrzeb</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zjawisko zmian sezonowych zarówno pod kątem możliwości uprawiania danych roślin, jak i wahań popytowych;</li> <li>• Sposoby tworzenia <u>nasadzeń</u><sup>11</sup> oraz planowanie miejsc poboru wody.</li> </ul> | <p>i upodobań klientów;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizować pracę gospodarstwa w oparciu o zjawiska sezonowe;</li> <li>• Tworzyć nasadzenia i planować miejsca poboru wody.</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Z7 Planowanie i nadzorowanie przygotowania gleby pod uprawy

| WIEDZA – zna i rozumie:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Klasy bonitacyjne gleb<sup>6</sup> i kompleksy przydatności rolniczej<sup>7</sup>;</li> <li>• Zasady stosowania nawozów sztucznych i naturalnych;</li> <li>• Stosowanie <u>przedplonów</u><sup>17</sup>;</li> <li>• Zasady budowy i konstrukcji nośnych dla drzew i roślin prowadzonych <u>szpalerowo</u><sup>18</sup>;</li> <li>• Zasady mechanizacji uprawy roli i roślin;</li> <li>• Technologie produkcji drzew owocowych i krzewów.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Rozpoznawać klasy bonitacyjne gleb i kompleksy przydatności rolniczej;</li> <li>• Wybierać i wdrażać odpowiednie metody nawożenia upraw;</li> <li>• Stosować przedplony;</li> <li>• Prowadzić drzewa i rośliny metodą szpalerową;</li> <li>• Dobierać i regulować maszyny i narzędzia uprawowe w zależności od rodzaju gleby i technologii uprawy danych drzew owocowych i krzewów;</li> <li>• Wykonywać zabiegi uprawowe zgodnie z technologią produkcji drzew owocowych i krzewów (orka, zabiegi doprawiające rolę: bronowanie, kultywatorowanie itp. zabiegi wykonywane maszynami aktywnymi, np. <u>glebogryzowanie</u><sup>2</sup>).</li> </ul> |

#### Z8 Planowanie i realizowanie zakupu sadzonek, sprzętu, maszyn rolniczych oraz potrzebnych materiałów

| WIEDZA – zna i rozumie:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Proces produkcji żywności z zachowaniem najwyższych standardów;</li> <li>• Zasady sadzenia różnych rodzajów drzew owocowych i krzewów (dopuszczonymi do uprawy przez <u>Krajowy Rejestr Roślin</u><sup>8</sup>) w oparciu o ich rodzaj oraz przystosowanie do gleby i warunków klimatycznych;</li> <li>• Zasady selekcjonowania owoców przeznaczonych do przetwórstwa.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prowadzić i nadzorować produkcję żywności pod kątem bezpieczeństwa i zachowania najwyższych standardów higienicznych;</li> <li>• Selekcjonować sadzonki w oparciu o Krajowy Rejestr Roślin, a także ze względu na ich jakość oraz możliwości uprawy w danych warunkach klimatycznych i glebowych;</li> <li>• Selekcjonować owoce przeznaczone do przetwórstwa i eliminować te, które nie spełniają standardów firmy.</li> </ul> |

#### Z9 Planowanie i nadzorowanie zabiegów pielęgnacji roślin posadzonych i owocujących

| WIEDZA – zna i rozumie:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Czynniki zewnętrzne wpływające negatywnie na uprawy, powodujące choroby roślin (szkodniki itp.);</li> <li>• Zasady nawożenia i ochrony drzew owocowych i krzewów;</li> <li>• Zasady odchwaszczania uprawy sadowniczej w zależności od przyjętego sposobu utrzymania gleby w sadzie (np. <u>międzyrzędzi</u><sup>10</sup>).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Identyfikować czynniki wpływające negatywnie na uprawę roślin;</li> <li>• Dobierać maszyny i narzędzia do nawożenia i ochrony roślin;</li> <li>• Stosować różne metody odchwaszczania uprawy sadowniczej.</li> </ul> |

| <b>Z10 Koordynowanie zbioru oraz zapewnianie odpowiednich warunków przechowywania plonów do czasu ich sprzedaży oraz przygotowywanie plonów do sprzedaży</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>WIEDZA – zna i rozumie:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zagrożenia związane z nieprawidłowym zbieraniem i składowaniem plonów;</li> <li>• Sposoby zbierania plonów;</li> <li>• Przepisy i zasady przechowywania produktów pochodzenia roślinnego;</li> <li>• Normy <u>kalibrowania i sortowania owoców</u><sup>5</sup>;</li> <li>• Przepisy i zasady składowania produktów pochodzenia roślinnego i podejmowania działań naprawczych w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Identyfikować zagrożenia związane z nieprawidłowym zbieraniem i składowaniem plonów;</li> <li>• Zbierać i przechowywać plony;</li> <li>• Tworzyć odpowiednią przestrzeń do magazynowania produktów pochodzenia roślinnego oraz zabezpieczać je przed zepsuciem;</li> <li>• Stosować normy kalibrowania i przechowywania owoców;</li> <li>• Kontrolować warunki przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i podejmować działania naprawcze w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości.</li> </ul> |

### 3.4. Kompetencje społeczne

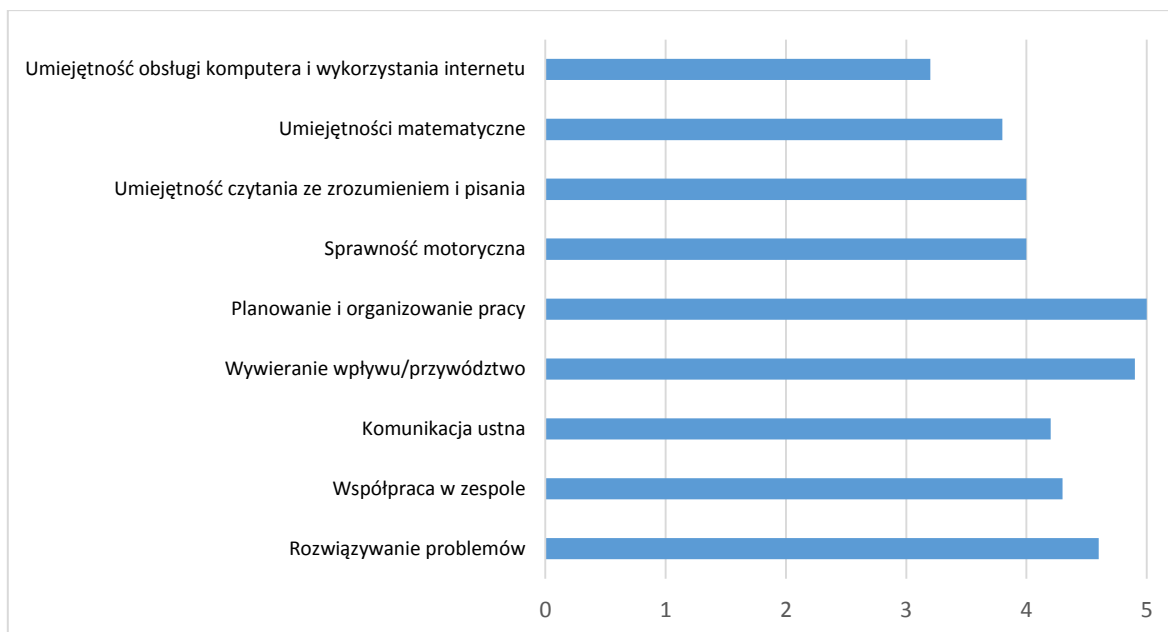
Pracownik w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za planowanie i prowadzenie produkcji roślinnej zgodnie z zasadami etyki i ochrony środowiska.
- Przyjmowania odpowiedzialności za efekty wykonanej pracy.
- Dostosowania własnego zachowania do zmiennych okoliczności pracy w gospodarstwie sadowniczym.
- Wykazywania empatii i asertywności pozwalającej na wspieranie pracowników w zakresie efektywności wykonywania ich zadań oraz podnoszenia ich kwalifikacji w zakresie wykorzystania nowych technologii w sadownictwie.
- Rozwijania kompetencji osobistych i zawodowych, w tym ustawicznego aktualizowania i podwyższania swojej wiedzy i umiejętności w zakresie zarządzania gospodarstwem sadowniczym oraz podnoszenia swoich kwalifikacji.

### 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **kierownik gospodarstwa sadowniczego**.



Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **kierownik gospodarstwa sadowniczego**

**Uwaga:**

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

### 3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

## 4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

### 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** może być zatrudniony w gospodarstwach sadowniczych, spółdzielniach ogrodniczych / sadowniczych oraz w grupach producenckich owoców i warzyw.

Osoba pracująca w tym zawodzie może również prowadzić własne gospodarstwo sadownicze, decydując się na samozatrudnienie. Obecnie (2018 r.) istnieje umiarkowane zapotrzebowanie na osoby pracujące w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego**.

**WAŻNE:**

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**:  
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

**Polecane źródła danych** [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

[www.prognozowaniezatrudnienia.pl](http://www.prognozowaniezatrudnienia.pl)

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

## 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

### *Kształcenie*

Obecnie (w 2018 roku) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego**, ale osoba zainteresowana podjęciem pracy w tym zawodzie może:

- ukończyć branżową szkołę I stopnia w zawodzie pokrewnym rolnik,
- ukończyć technikum w zawodzie pokrewnym technik rolnik,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji RL.03 Prowadzenie produkcji rolniczej, właściwej dla zawodu szkolnego (pokrewnego) rolnik oraz w zakresie kwalifikacji RL.16 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej, właściwej dla zawodu szkolnego (pokrewnego) technik rolnik.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcenia i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (także w trybie eksternistycznym).

Kierownik gospodarstwa sadowniczego po zdaniu egzaminu maturalnego może podjąć studia (I i II stopnia), a następnie podyplomowe, rozszerzające kompetencje zawodowe, np. na kierunkach:

- zarządzanie w rolnictwie,
- rolnictwo,
- ogrodnictwo.

Osoby posiadające wykształcenie wyższe mogą doszkalać się na studiach podyplomowych w zakresie związanym z rolnictwem lub sadownictwem, których program obejmuje co najmniej jedno z następujących zagadnień:

- zarządzanie produkcją sadowniczą,
- ekonomika rolnictwa,
- organizacja lub technologia produkcji sadowniczej,
- rachunkowość,
- agrobiznes.

Dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów podyplomowych jest świadectwo ich ukończenia wraz z wykazem przedmiotów objętych programem studiów oraz ich wymiarem godzinowym.

### **Szkolenie**

**Kierownik gospodarstwa sadowniczego** ma możliwość doszkalania się na szkoleniach i kursach specjalistycznych obejmujących np. takie zagadnienia, jak:

- nowe technologie w sadownictwie,
- środki ochrony roślin,
- przechowywanie i transport produktów rolnych.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń i kursów poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami / zaświadczeniami.

Kierownik gospodarstwa sadowniczego może również doskonalić swoją wiedzę i umiejętności samodzielnie, korzystając ze specjalistycznej literatury oraz czasopism branżowych.

#### **WAŻNE:**

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

**Polecane źródła danych** [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

[www.wyberzstudia.nauka.gov.pl](http://www.wyberzstudia.nauka.gov.pl)

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

#### 4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** wynosi średnio 8 900 zł brutto miesięcznie. Połowa pracowników w tym zawodzie otrzymuje wynagrodzenie w granicach od 5 400 zł do 10 100 zł brutto.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód kierownika gospodarstwa sadowniczego uzależniony jest m.in. od:

- urodzaju w danym sezonie oraz ceny oferowanej za płody rolne w chwili sprzedaży,
- miejsca zbytu, jakości oraz ilości oferowanych produktów,
- wielkości gospodarstwa oraz stopnia technicyzacji produkcji,
- regionu Polski,
- rodzaju pracodawcy.

##### **WAŻNE:**

**Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność.** Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

**Polecane źródła danych** [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

#### 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **kierownik gospodarstwa sadowniczego** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), umożliwiającą swobodne przemieszczanie się,
- z nieznaczną dysfunkcją narządu wzroku (04-O), o ile pole widzenia pozostaje prawidłowe lub nieznacznie ograniczone, pracownik prawidłowo rozróżnia barwy, a inne ewentualne wady wzroku są skorygowane odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z nieznacznymi dysfunkcjami narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że są skorygowane za pomocą aparatów słuchowych w stopniu umożliwiającym niezakłóconą komunikację werbalną.

##### **WAŻNE**

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

## 5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano

umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

## 6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

### Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10. 2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1310, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 633, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2138, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

### Literatura branżowa:

- Czynczyk A., Lange E., Mika A., Niemczyk E.: Sadownictwo: podręcznik dla uczniów techników ogrodniczych. Hortpress, Warszawa 2002.
- Hołubowicz T.: Sadownictwo. Wydawnictwo Akademii Rolniczej, Poznań 1999.
- Kazimierczak R., Rembiałkowska E.: Postępy techniki przetwórstwa spożywczego. SGGW, Warszawa 2007.
- Świętochowski B., Jabłoński B., Krężel R., Radomska M.: Ogólna uprawa roli i roślin. Wyd. 4. PWRiL, Warszawa 1996.

- Waszkiewicz C., Kuczewski J.: Maszyny rolnicze. Cz. 1, Maszyny i urządzenia do produkcji roślinnej. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1998.

**Zasoby internetowe** [dostęp: 31.10. 2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Bibliograficzna baza danych AGRO: <http://agro.icm.edu.pl>
- Gospodarstwo sadownicze: <http://www.gospodarstwo-sadownicze.pl/sadownictwo/gospodarstwo/1,1.htm>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie rolnik: [https://cke.gov.pl/images/\\_EGZAMIN\\_ZAWODOWY/informatory/formula\\_2017/613003.pdf](https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/613003.pdf)
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik rolnik: [https://www.cke.edu.pl/images/\\_EGZAMIN\\_ZAWODOWY/informatory/formula\\_2017/314207.pdf](https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/314207.pdf)
- Kwalifikacje rolnicze: [http://www.wir.org.pl/archiwum/siewca/kwalifikacje\\_rolnicze.htm](http://www.wir.org.pl/archiwum/siewca/kwalifikacje_rolnicze.htm)
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal dotyczący rolnictwa: <https://www.ppr.pl/technika/maszyny>
- Portal rolniczy: <https://www.gospodarz.pl/aktualnosci/artykuly-porady-analazy.html>
- Sadownictwo: <https://www.sadownictwo.com.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

## 7. SŁOWNIK POJĘĆ

### 7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

| Nazwa pojęcia                              | Definicja pojęcia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Awans zawodowy</b>                      | Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji. |
| <b>Czynności zawodowe</b>                  | Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Edukacja formalna</b>                   | Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Edukacja pozaformalna</b>               | Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Efekty uczenia się</b>                  | Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)</b> | Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kody niepełnosprawności</b>           | Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności:<br>01-U upośledzenie umysłowe,<br>02-P choroby psychiczne,<br>03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,<br>04-O choroby narządu wzroku,<br>05-R upośledzenie narządu ruchu,<br>06-E epilepsja,<br>07-S choroby układu oddechowego i krążenia,<br>08-T choroby układu pokarmowego,<br>09-M choroby układu moczowo-płciowego,<br>10-N choroby neurologiczne,<br>11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,<br>12-C całościowe zaburzenia rozwojowe. |
| <b>Kompetencje społeczne</b>             | Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Kompetencje kluczowe</b>              | Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Kompetencja zawodowa</b>              | Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Kwalifikacja</b>                      | Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Polska Rama Kwalifikacji (PRK)</b>    | Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Potwierdzanie kompetencji</b>         | Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)</b> | Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Sprawności sensomotoryczne</b>        | Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Stanowisko pracy</b>                  | Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Tytuł zawodowy</b>                    | Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Umiejętności</b>                            | Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Uprawnienia zawodowe</b>                    | Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Uczenie się nieformalne</b>                 | Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Walidacja</b>                               | Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Wiedza</b>                                  | Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Wykształcenie</b>                           | Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> <li>– poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień),</li> <li>– profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).</li> </ul>            |
| <b>Zadanie zawodowe</b>                        | Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.                                                                                                                                                                              |
| <b>Zawód</b>                                   | Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)</b>  | Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: <a href="https://www.kwalifikacje.gov.pl">https://www.kwalifikacje.gov.pl</a> |
| <b>Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)</b> | Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: <a href="https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl">https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

## 7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

| Lp. | Nazwa pojęcia        | Definicja                                                                                                                                                                       | Źródło                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | <b>Glebogryzarka</b> | Maszyna rolnicza służąca do spulchniania ubitej gleby. Ze względu na duże zapotrzebowanie mocy i ryzyko rozpylania gleby glebogryzarki najczęściej stosowane są w ogrodnictwie. | Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie:<br><a href="http://www.farmer.pl/technik-a-rolnicza/maszyny-rolnicze/aktywna-uprawa,36100.html">http://www.farmer.pl/technik-a-rolnicza/maszyny-rolnicze/aktywna-uprawa,36100.html</a><br>[dostęp 31.10.2018] |

|   |                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---|------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2 | <b>Glebogryzowanie</b>                                     | Spulchnianie ubitej gleby za pomocą glebogryzarki, z reguły stosowane po orce, a także bez wcześniejszej uprawy płużnej.                                                                                                                                                                                                                                                                               | Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie:<br><a href="http://www.farmer.pl/technika-rolnicza/maszyny-rolnicze/aktywna-uprawa,36100.html">http://www.farmer.pl/technika-rolnicza/maszyny-rolnicze/aktywna-uprawa,36100.html</a><br>[dostęp 31.10.2018]                                                                                                                            |
| 3 | <b>Gospodarstwo sadownicze</b>                             | Grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa sadowniczego.                                                                                                                                                      | <a href="https://www.humanitas.edu.pl/resources/upload/dokumenty/Wydawnictwo/Roczniki%20AiP%20-%20pliki/Podzielone/Roczniki%20AiP%202013/rocznik%20aip%20XIII%20Czerwinska%20Koral.pdf">https://www.humanitas.edu.pl/resources/upload/dokumenty/Wydawnictwo/Roczniki%20AiP%20-%20pliki/Podzielone/Roczniki%20AiP%202013/rocznik%20aip%20XIII%20Czerwinska%20Koral.pdf</a><br>[dostęp 31.10.2018] |
| 4 | <b>HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points)</b> | System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontrolnych (z ang. Hazard Analysis and Critical Control Points System). Jest to system ukierunkowany na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, który identyfikuje, ocenia i kontroluje (opanowuje) zagrożenia istotne dla bezpieczeństwa żywności.                                                                                            | <a href="https://gastrowiedza.pl/baza-wiedzy/artikul/co-jest-system-haccp">https://gastrowiedza.pl/baza-wiedzy/artikul/co-jest-system-haccp</a><br>[dostęp 31.10.2018]                                                                                                                                                                                                                           |
| 5 | <b>Kalibrowanie i sortowanie owoców</b>                    | Kalibrowanie polega na ustaleniu najmniejszych średnic owoców na potrzeby ich sortowania. Do kalibrowania owoców służą kalibrownice ręczne lub maszynowe.                                                                                                                                                                                                                                              | <a href="http://blog.sadownictwo.co/kalibrownice-i-sortowniki-dowowocow">http://blog.sadownictwo.co/kalibrownice-i-sortowniki-dowowocow</a><br>[dostęp 31.10.2018]                                                                                                                                                                                                                               |
| 6 | <b>Klasa bonitacyjna gleby</b>                             | Szacunkowe określenie możliwości produkcyjnych danej gleby opisane na umownej skali bonitacji.                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz. U. poz. 1246).<br><a href="http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20120001246">http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20120001246</a><br>[dostęp: 31.10.2018]                               |
| 7 | <b>Kompleksy przydatności rolniczej</b>                    | Gleby o różnym położeniu klimatycznym i geomorfologicznym, które przejawiają podobne właściwości rolnicze i mogą być użytkowane w podobny sposób. Z kompleksami przydatności rolniczej wiąże się odpowiedni dobór roślin uprawnych.                                                                                                                                                                    | Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Zawadzki S. (red): Gleboznawstwo. PWRiL, Warszawa 1999                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 8 | <b>Krajowy Rejestr Roślin Uprawnych</b>                    | Urzędowy wykaz odmian roślin rolniczych, warzywnych i sadowniczych, których materiał siewny/szkółkarski może być wytwarzany i może znajdować się w obrocie w Polsce, jak i na obszarze Unii Europejskiej, przy czym w przypadku odmian roślin rolniczych i warzywnych, po ich wpisaniu do Wspólnotowego Katalogu. W Polsce Krajowy Rejestr prowadzi Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych. | <a href="http://www.coboru.pl/Polska/Rejestr/rejestr_KR.aspx">http://www.coboru.pl/Polska/Rejestr/rejestr_KR.aspx</a><br>[dostęp 31.10.2018]                                                                                                                                                                                                                                                     |

|    |                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 9  | <b>Maszyny rolnicze</b>              | Maszyny używane w rolnictwie. W przeciwieństwie do narzędzia rolniczego, proces roboczy odbywa się nie tylko w wyniku ruchu całej maszyny po polu, ale także w wyniku ruchu aktywnych elementów maszyny bezpośrednio napędzanych.                                                                                                                                                                                                                                                | Waszkiewicz C., Kuczewski J.: Maszyny rolnicze. Cz. 1, Maszyny i urządzenia do produkcji roślinnej. WSiP, Warszawa 1998                                                                                                                                     |
| 10 | <b>Międzyrzędzie</b>                 | Miejsce między dwoma rzędami uprawianych roślin.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <a href="https://sjp.pwn.pl/szukaj/mi%C4%99dzyszcz%C4%99dzie.html">https://sjp.pwn.pl/szukaj/mi%C4%99dzyszcz%C4%99dzie.html</a> [dostęp 31.10.2018]                                                                                                         |
| 11 | <b>Nasadzenia</b>                    | Rośliny, krzewy lub drzewa posadzone w dużej liczbie na jakimś terenie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <a href="https://sjp.pwn.pl/sjp/nasadzenie;2487138.html">https://sjp.pwn.pl/sjp/nasadzenie;2487138.html</a> [dostęp 31.10.2018]                                                                                                                             |
| 12 | <b>Nawozy naturalne</b>              | Pochodzące od zwierząt gospodarskich nawozy, do których zalicza się: obornik, gnojówka, gnojowica, nawozy zielone, kompost.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <a href="https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1476,pojecie.html">https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1476,pojecie.html</a> [dostęp 31.10.2018] |
| 13 | <b>Nawozy sztuczne</b>               | Nawozy mineralne, tzw. sztuczne są szeroko dostępne, efektywne w działaniu i wygodne w zastosowaniu. Niemniej mają wady: nie dostarczają żadnych składników organicznych, przez co wyjaławiają glebę i niszczą jej strukturę, a dawka musi być starannie dobierana w zależności od wielkości rośliny, jej zapotrzebowania na składniki pokarmowe, a także przepuszczalności gleby. Ich nadmierne wykorzystywanie może mieć niekorzystny wpływ na nasze zdrowie jako konsumentów. | <a href="https://www.ekologia.pl/dom-i-ogrod/abc-ogrodu/dokarmianie-roslin-jakie-nawozy-stosowac,21256,2.html">https://www.ekologia.pl/dom-i-ogrod/abc-ogrodu/dokarmianie-roslin-jakie-nawozy-stosowac,21256,2.html</a> [dostęp 31.10.2018]                 |
| 14 | <b>Okres wegetacyjny</b>             | Część roku, w której występują sprzyjające do rozwoju roślinności warunki (ciepło, wilgoć). W Polsce trwa on od zakwitania leszczyny do żółknięcia i opadania liści brzozy brodawkowej.                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <a href="http://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/okres-wegetacyjny">http://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/okres-wegetacyjny</a> [dostęp 31.10.2018]                           |
| 15 | <b>Pielnik</b>                       | Wielofunkcyjne urządzenie pielęgnacyjne do upraw roślin, wykorzystywane przy zabiegach odchwaszczania i spulchniania międzyrzędzi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <a href="http://solan.lublin.pl/maszyny-rolnicze/pielnik-obsypnik">http://solan.lublin.pl/maszyny-rolnicze/pielnik-obsypnik</a> [dostęp 31.10.2018]                                                                                                         |
| 16 | <b>Płody rolne</b>                   | Płody rolne to produkty przyrody nieożywionej uzyskane z prowadzenia upraw, tzn. korzeni, bulw, kłączy, łodyg, liści, kwiatostanów, owoców i nasion.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <a href="http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=68718393">http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=68718393</a> [dostęp 31.10.2018]                                                                                   |
| 17 | <b>Przedplon</b>                     | Każdy zasiew poprzedzający na danym polu następującą po nim uprawę roślin. Uprawa o przejściowym charakterze, przygotowująca odpowiednie warunki środowiska dla odnowienia upraw.                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <a href="https://sjp.pwn.pl/szukaj/przedplony.html">https://sjp.pwn.pl/szukaj/przedplony.html</a> [dostęp 31.10.2018]                                                                                                                                       |
| 18 | <b>Szpaler</b>                       | Dwa szeregi drzew lub krzewów tworzące aleję.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <a href="https://sjp.pwn.pl/szukaj/szpaler.html">https://sjp.pwn.pl/szukaj/szpaler.html</a> [dostęp 31.10.2018]                                                                                                                                             |
| 19 | <b>Uprawa roślin</b>                 | Całokształt zabiegów stosowanych w produkcji roślinnej, obejmujących uprawę roli, nawożenie i sadzenie roślin, pielęgnację, zbiór i przechowywanie plonów. Zabiegi te mają na celu otrzymanie jak najwyższych plonów.                                                                                                                                                                                                                                                            | B. Świętochowski, B. Jabłoński, R. Krężel, M. Radomska: Ogólna uprawa roli i roślin. PWRiL, Warszawa 1996                                                                                                                                                   |
| 20 | <b>Zarządzanie zasobami ludzkimi</b> | Strategiczne, spójne i wszechstronne spojrzenie na problemy związane z kierowaniem i rozwojem zasobów ludzkich w ramach struktury przedsiębiorstwa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Armstrong M.: Zarządzanie zasobami ludzkimi. Strategia i działanie. Wyd. Profesjonalnej Szkoły Biznesu, Kraków 1996                                                                                                                                         |

## **ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH**

### **Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:**

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

### **Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:**

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.